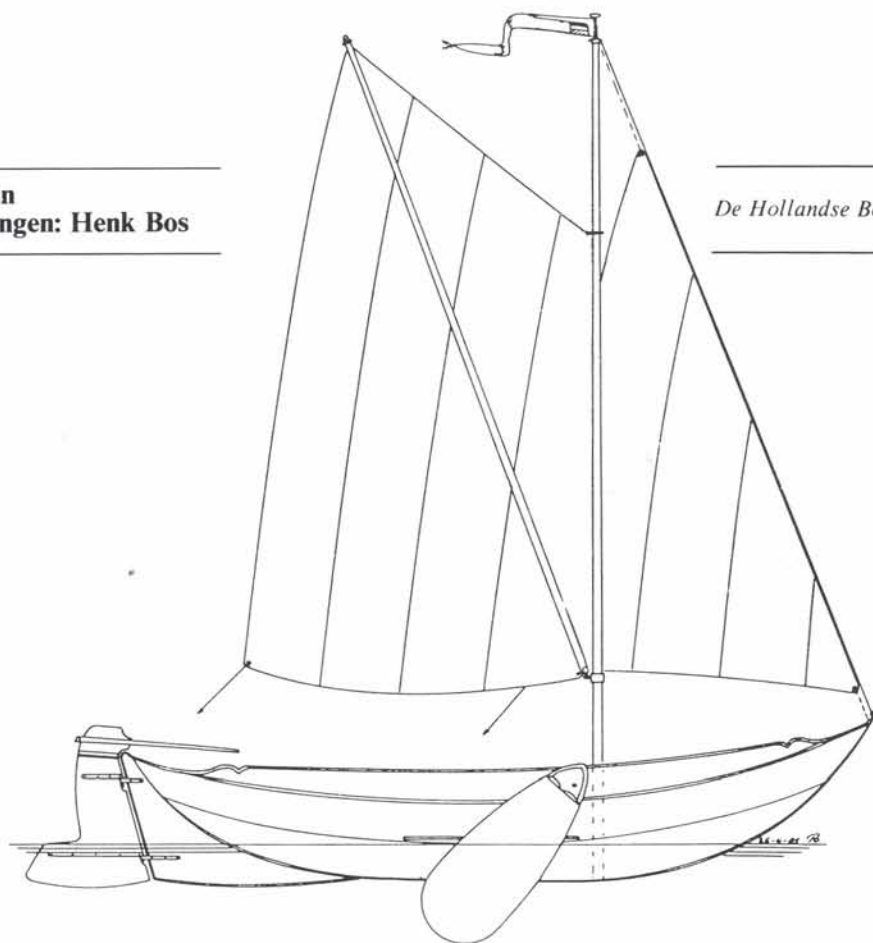

De Hollandse boot van Henk Bos

Tekst: Floris Hin
Foto's en tekeningen: Henk Bos

De Hollandse Boot van Henk Bos

Lazen we in de Sp.d.Z. nr. 4 van mei 1987 van de hand van Jan Kooijman het artikel „HENK BOS en de HOLLANDSE BOOT” over hoe Henk Bos er toe gekomen is om een Hollandse boot te ontwerpen, in dit artikel wil ik iets dieper ingaan op dat ontwerpen zelf en het resultaat daarvan dat vorig jaar 1986 vastgelegd werd in het september (62) nummer van de BOK-KEPOOT, het ledenblad van de „Landelijke Vereniging tot Behoud van het Zeilend Bedrijfsvaartuig”. Het artikel van een Hollandse boot heeft bij veel lezers iets losgemaakt. Velen wilden meer informatie, anderen namen het besluit zelf een Hollandse boot te gaan bouwen.

In eerste instantie vertelt Henk Bos ons hoe je een interessant bevonden bootje kunt opmeten om later de gevonden maten als basis te kunnen gebruiken voor het ontwerpen van onze eigen bijboot. Hierbij is het volgens hem van belang dat je niet bang bent om te beginnen en dat je ook niet te karig moet zijn met het verzamelen van gegevens. Nadat we zo een aantal voor ons interessante scheepjes hebben opgemeten komt het hoofd- en rekenwerk. Nu is het zaak om al die ver-

zamelde gegevens op een rijtje te zetten en te vangen in een formule voor het ontwerpen van ons eigen scheepje. Henk helpt ons hierbij door uitgebreid in te gaan op dit ontwerpen. En hoewel hij hiervoor zijn niet-weg-te-denken computer gebruikt, laat hij ons toch duidelijk zien en merken dat wij het ook wel af kunnen zonder zo'n apparaat; en met een even uitstekend resultaat.

Hebben we ons dan toch maar door deze toch wel erg stugge en taaie kost

heen geworsteld, dan vergast onze leermeester ons op het bouwen, je kunt wel zeggen het compleet bouwen en afbouwen van de door hem voor Scouting Nederland ontworpen **Juniorvlet**. In een uitgebreide verhandeling maakt hij ons wegwijs in de scheepsbouw: het bouwen van een casco in het algemeen; het werken met dit boek; het gereedschap; de bouwplaats, de helling; het maken van de mallen; afschrijving van de platen; knippen en uitsnijden; het lassen; leggen van

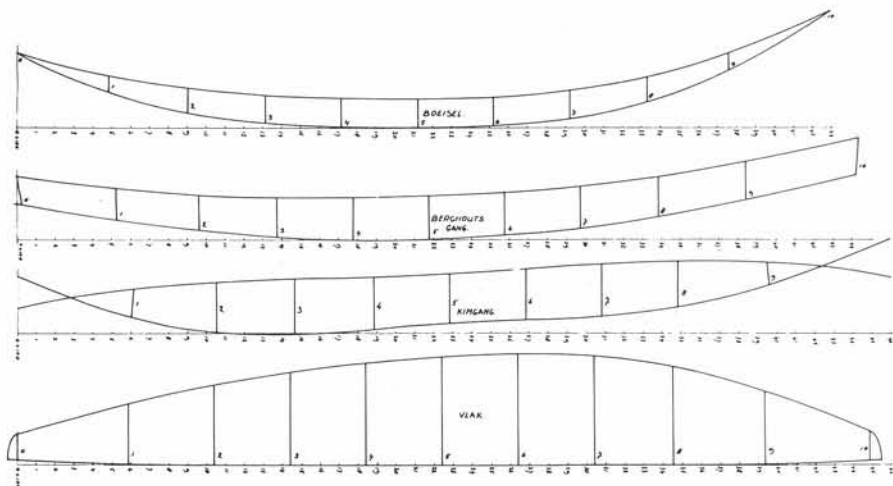
stuiknaden en het rekken ervan; stroken en naslijpen; leggen van het vlak en de benodigde hulpmiddelen; sluiten van de vlaknaad; in het juiste profiel brengen van het vlak, door het aanbrengen van de scheg, hulpsteven, wrangen en evt. hulpspanten; aanbrengen van de gangen, plaatsen van schotten en dekken; aflassen van de binnenkant; nameten en corrigeren van de afmetingen; aanbrengen van het dolboord en het berghout; afwerken - wel of niet vlak en/of glad slijpen van de lassen; houtwerk; tuigage; het maken van de zeilen; algehele afwerking.

In zijn kostencalculatie kwam Henk Bos eind '85/begin '86 voor het casco + houtwerk + tuig & zeil op f 5.500,—.

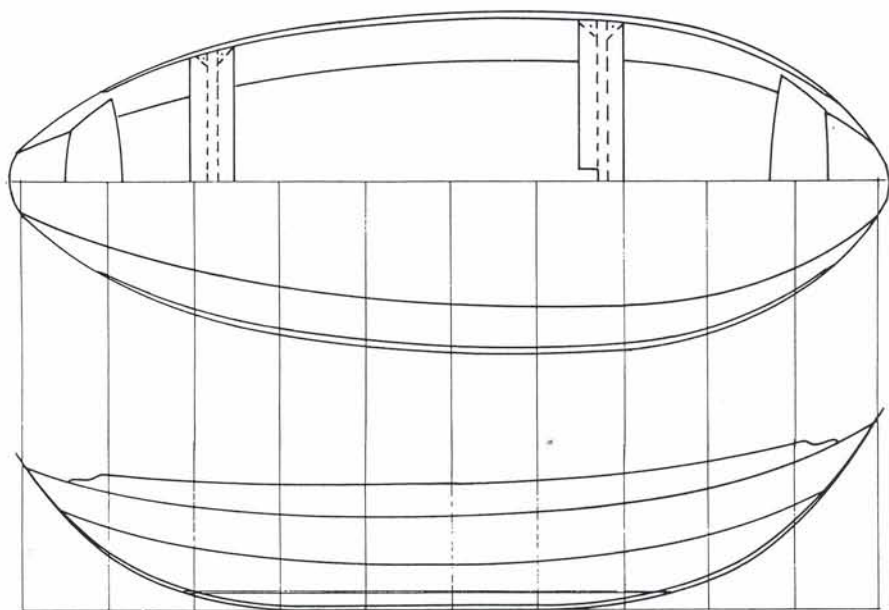
Het ontwerp en bouw

En dan, ja dan komen we op het bouwen van de Hollandse boot van Henk Bos. Hebben we het voorgaande eenmaal goed op ons laten inwerken dan moet het volgende niet zo'n probleem zijn.

Zelf schrijft Henk over zijn ontwerp: „De lengte inwendig is ca. 4 meter met een breedte van ca. 1,65 meter. Het zeilpunt bevindt zich ongeveer op 2,1 meter vanaf spant 0 (achterste spant) en het lateraalpunt vinden we op ongeveer 1,8 meter. Het is dus mogelijk om de tuigage van de Juniorvlet (een gaffeltuigje met giek) te gebruiken om dit scheepje te varen. Meer in stijl van dit type scheepje is echter het spriettuig (zonder giek), dat we dan ook op dit scheepje hebben gezet. Samen met houten roer en zwaarden is het een leuk geheel geworden. Het vlak is voor een lange levensduur van 4 mm plaat gemaakt, terwijl de gangen van 3 mm plaat zijn. Het dolboord is afgezet met hoeklijn 25-25-3 en het berghout is afgezet met plathalffrond 25-13. De mast staat met de voet in een verstelbaar mastspoor en wordt in een uitsparing in de mastdoft op zijn plaats gehouden door middel van een mastgrendel. Op het gebogen vlak zijn, ter ondersteuning van de buikdenning, wrangen aangebracht. De breedte van het casco wordt in stand gehouden door een dwarssteun onder de mast- en de stuurdoft. Tegen de

De uitslagen van het vlak- en de huidplaten.

Het ontwerp.

voor- en de achterstevan is een extra doft aangebracht zodat er ruim zitplaatsen zijn. De indeling en uitvoering zijn natuurlijk naar eigen inzichten uit te voeren zoals wel of geen spanten in de zijden, wel of geen luchtkasten, enz.

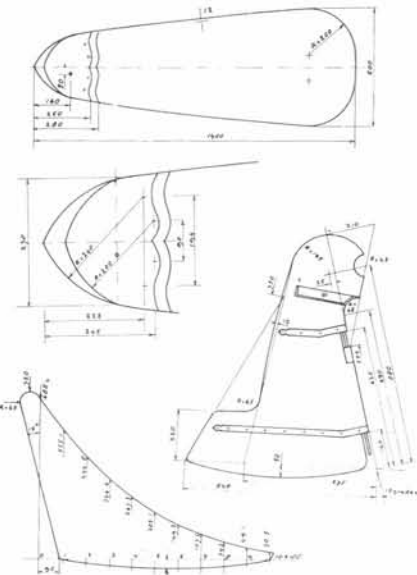
De meeste nog bestaande scheepjes zijn langer en relatief smaller dan mijn ontwerp. Op schaal kleiner maken gaat niet, daar er dan een relatief wiebelig scheepje ontstaat. In ons geval was er een scheepje nodig met stabiele

eigenschappen, een zg. gezins-scheepje. Ook was een van de eisen: voldoende breedte om er met z'n tweeën in te kunnen slapen.

Daarom is de breedte van het vlak gesteld op 1,2 meter. In luchtkasten is niet voorzien, daar door z'n breedte en de grote stabiliteit er niet direct behoefte aan is. Maar bij gebruik als volgboot zou ik er zeker luchtkasten in aanbrengen. Verder is dit natuurlijk ook afhankelijk van vaargebied en geoefendheid. Het vlak heeft over-

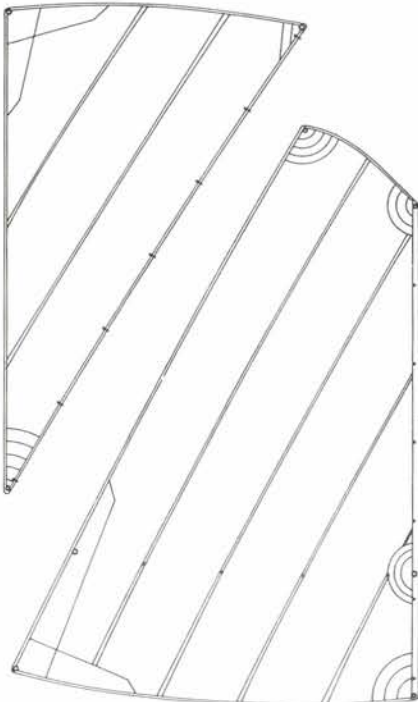

En toen lag het casco daar, klaar voor de afwerking tot boot.

Wat detaildelen.

De zeilen van de juniortvlet.

Janneke en Marijke kunnen lezen en schrijven met deze boot.

De sensatie van „hardzeilen”, van „hard gaan” is iedere keer weer anders!

dwars een bolling (tonrondte) en is 4 mm dik om een stevig geheel te verkrijgen. Verder is er veel hout (iroko) verwerkt om een warm interieur te verkrijgen.” Bovenstaand verhaal geeft eigenlijk al precies aan wat voor een bootje het wordt.

Enthousiast wordt ons verteld hoe met vereende krachten van het gezin het eerste casco in rond 60 uur gemenied en wel in elkaar gezet werd; en hij laat ons delen in zowel het iedere keer weer triomfantelijk lukken en overwinnen van de moeilijkheden als in de ontgoocheling van de mislukking die af en toe ook hun deel is.

Afwerking en tuigen

En dan volgt het afwerken en tuigen. Ook hierin voorziet het boekwerkje via een uitgebreide verhandeling over „schilderen en conserveren” en het maken van al het houtwerk, rondhout en zelfs de zeilen. En dit laatste is een hoofdstuk apart: in eerste instantie maakt Henk ons duidelijk dat het maken van het zeiltje (sowieso het maken van een zeiltje voor een willekeurig bijbootje / bootje / zeilboot / zeilschip) niet direct het meest moeilijke van het programma hoeft te zijn, maar dat het wel wat accuratesse en inspanning vergt om tot een goed en degelijk eindresultaat te geraken. En uitvoerig neemt hij ons dan mee in maten, materialen, instrumenten, gereedschappen en alle ins & outs van het zeilmaken en zeilnaaien. Met als resultaat een bootje met zeilen waar ons eigen keurmerk op staat. En dit moet bij het roeien, bomen, slepen, motoren, zeilen een trots gevoel in ons doen opborrelen! Al met al een degelijk en stoere boot om te gebruiken als bijboot. Ikzelf heb er bij krachtige tot harde wind ongereefd mee gezeild. En hoewel het pittig hard werken was geblazen, was het een genot om me op deze manier onder een stralende zon, jagende wolken en die straffe wind uit te leven. Een fantastische boot voor dochter Janneke, niet alleen om er in te leren zeilen, maar vooral ook om er mee te schipperen (of heet dat tegenwoordig misschien ook wel „schipperinnen”?).